

Brüssel, 28. mai 2021
(OR. en)

9127/21

SOC 348
EMPL 257
MI 390
ANTIDISCRIM 66
CFSP/PESC 518
EDUC 214
FREMP 145
GENDER 66
JAI 626
SAN 323
SPORT 40
DIGIT 63
TRANS 327
INST 201

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee (COREPER I) / nõukogu
Teema:	Eelnõu: nõukogu järeldused, milles käsitletakse puuetega inimeste õiguste strateegiat aastateks 2021–2030 - <i>Heakskiitmise ettevalmistamine</i>

Delegatsioonidele esitatakse lisas eesistujariigi poolt ette valmistatud nõukogu järelduste eelnõu. Järelduste eelnõu arutati sotsiaalküsimuste töörühma liikmete kolmel mitteametlikul videokonverentsil ning delegatsioonidega konsulteeriti mitteametlikult kirjalikul teel (ST 8823/21). Lisas esitatud tekst kajastab delegatsioonide poolt mitteametlikel kirjalikel konsultatsioonidel kokku lepitud teksti. Ainus erinevus puudutab punktide numbreid, mis on esitatud järjestatult.

Alaliste esindajate komiteel palutakse edastada lisatud järelduste eelnõu nõukogu (töehõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimused) 14. juuni 2021. aasta istungile heakskiitmiseks.

*Eelnõu: nõukogu järeldused,
milles käsitletakse puuetega inimeste õiguste strateegiat aastateks 2021–2030*

TUNNISTADES, ET

1. Euroopa Liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikus, vabadus ja inimõiguste austamine ning on pühendunud diskrimineerimise, muu hulgas puude alusel diskrimineerimise vastu võitlemisele, nagu on sätestatud Euroopa liidu lepingus ja põhiõiguste hartas;
2. Euroopa Komisjon on lubanud luua võrdõiguslikkuse liidu, millesse puuetega inimeste õiguste strateegia aastateks 2021–2030 annab olulise panuse, toetades ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni ja Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamist;
3. Euroopa Liidus on umbes 87 miljonil inimesel mingi puue ja seega seisavad nad majandus- ja sotsiaalelus osalemisel silmitsi takistustega¹. Tervisekahjustused kalduvad vanusega süvenema ja umbes pooltel üle 65aastastest elanikest on enda sõnul mõni puue. Olukord nõuab jõulisemat tegutsemist võrdse kohtlemise edendamiseks, sest rohkem kui pooled kõigist puuetega inimestest (52%) tunnevad end oma igapäevaelus diskrimineerituna². Puuetega inimesed kogevad olulistes valdkondades märkimisväärset lõhet, nt on puuetega inimeste tööhõivemäär 24,2 protsendipunkti madalam võrreldes puueteta inimestega ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse risk on 10 protsendipunkti suurem võrreldes puueteta inimestega;

¹ Sissetulekuid ja elamistingimusi käsitlev ELi statistika (EU SILC) ning ELi tööjõu-uuring (EU LFS). 24,7% ELi üle 16aastastest elanikest on mõni puue, millest 17,7% moodustab mõõdukas puue ja 7% raske puue; S. Grammenos/M. Priestley, 2020: *Europe 2020 data and people with disabilities*. Statistikas EU-SILC määratakse puue kindlaks vastajate enda hindamise põhjal. Seda hinnatakse vastavalt ülemaailmsele tegevuspiirangute näitajale GALI, millega määratletakse puuet kui „piiratust inimese tavapärasest tegevuses terviseprobleemide tõttu vähemalt viimase kuue kuu jooksul“;

² Eurobaromeetri eriuuring 493 „Discrimination in the EU“ (Diskrimineerimine ELis), mai 2019.

4. mõiste „puuetega inimesed“ hõlmab ka neid, kellel on pikaajaline füüsiline, vaimne, intellektuaalne või meeleline kahjustus, mis koostoimes mitmesuguste takistustega võib segada nende täielikku ja tõhusat osalemist ühiskonnaelus teistega võrdsetel alustel. Sellise mitmekesise rühma inimeste jaoks on vaja poliitikat, tooteid ja teenuseid, mis on ligipääsetavad ja kujundatud vastavalt konkreetsetele individuaalsetele vajadustele, et täiel määral kasutada inimõigusi ja teostada põhivabadusi. Puude interseksionaalsus koos muude isikut iseloomustavate näitajatega või ebasoodsate sotsiaal-majanduslike tingimustega, millega puuetega inimesed silmitsi seisavad, võivad põhjustada mitmekordse diskrimineerimise raskeid vorme või mitmekordselt ebasoodsaid olukordi. Näiteks kannatavad puuetega naised tõenäolisemalt soolise vägivalla all või on neil väiksemad võimalused tööhõivele juurdepääsul³;
5. poliitika, mis keskendub puuetega inimeste potentsiaalile, stereotüüpide ja diskrimineerimisega võitlemisele ja takistuste vähendamisele, on oluline selle tagamiseks, et puuetega inimesed saavad täiel määral kasutada oma inimõigusi ja saavad kasu ühiskonnaelus osalemisest teistega võrdsetel alustel. Üheks võimaluseks, kuidas võidelda stereotüüpide ja diskrimineerimisega, on teha seda puuetega inimeste õigustest teadlikkuse suurendamise teel;
6. Euroopa tasandil on tehtud märkimisväärsed jõupingutusi, et rakendada Euroopa Komisjoni puuetega inimesi käsitlevat Euroopa strateegiat 2010–2020, mis on ELi tasandi poliitikaraamistik, mille eesmärk on toetada ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamist liidus. Samamoodi on liikmesriigid teinud selles vallas jõupingutusi riiklikul tasandil, sealhulgas eesmärgiga rakendada ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni oma pädevusse kuuluvates valdkondades;

³ [Gender statistics - Statistics Explained \(europa.eu\)](http://europa.eu) ja [Statistics | Eurostat \(europa.eu\)](http://europa.eu).

7. strateegia 2010–2020 püüdis sillutada teed tõketeta Euroopa suunas, süvalaiendas puuete teemat riiklikesse ja Euroopa poliitikameetmetesse ning andis panuse puuete inimesi kaasava poliitika väljatöötamisse. Rahvusvahelise koostöö poliitika kaudu on EL ja selle liikmesriigid samuti olnud ülemaailmselt suunanäitajaks puuete inimeste kaasamise ja nende täieliku osalemise edendamisel;
8. 2019. aastal vastu võetud Euroopa ligipääsetavuse akt⁴ edendab puuete inimeste täielikku ja tõhusat võrdset osalemist, parandades ligipääsu tavatoodetele ja -teenustele, mis kõnealuse akti kohaselt peavad vastama teatavatele ligipääsetavusnõuetele;
9. kooskõlas ELi aluslepingutes sätestatud väärtustega esitatakse komisjoni uue puuete inimeste õiguste strateegiaga aastateks 2021–2030 terviklik ja ambitsioonikas raamistik, mille eesmärk on parandada puuete inimeste elu ELis ja mujal ning edendada ÜRO puuete inimeste õiguste konventsiooni rakendamist;
10. uus strateegia täiendab teisi algatusi, mille eesmärk on võidelda diskrimineerimise kõigi vormide vastu ning järgida põhimõtet, et mitte kedagi ei jäetaks kõrvale, selleks et luua võrdõiguslikkuse liit kõigi jaoks, sealhulgas puuete inimestele kooskõlas ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 põhimõtetega;
11. Euroopa sotsiaalõiguste sambas ja komisjoni poolt selle rakendamiseks vastu võetud tegevuskavas sätestatud põhimõtete eesmärk on parandada puuete inimeste elu, võttes meetmeid tugeva, sotsiaalse Euroopa ning COVID-19 kriisist õiglase ja kaasava taastumise tagamiseks;

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70–115).

12. tuleks jätkata puuete aspekti integreerimist Euroopa rohe- ja digipöörde poliitikasse ning sotsiaalse ja terve Euroopa alasesse poliitikasse. Euroopa roheline kokkulepe, Euroopa digistrateegia, prioriteet muuta Euroopa digiajastule vastavaks, Euroopa oskuste tegevuskava, Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava, digiõppe tegevuskava, Euroopa tervisealiit, tugevdatud noortegarantii, Euroopa lastegarantii, Euroopa Liidu lapse õiguste strateegia ning Euroopa Komisjoni säästva ja aruka liikuvuse strateegia on kõik puuetega inimesi kaasavad. Nõukogu tegi ka hiljuti ettepaneku, et liikmesriigid uuriksid uuenduslikke viise, millega tagada, et kõik rühmad, sealhulgas puuetega inimesed, pääsevad ligi Euroopa Liidu põhiõiguste hartale⁵ ja saavad sellest kasu;

RÕHUTADES, ET

13. puuetega inimestel on puueteta inimestega võrreldes suurem tõenäosus sattuda diskrimineerimise ohvriks või sotsiaal-majanduslikult ebasoodsasse olukorda paljudes eri valdkondades. Puuetega inimesed seisavad sageli silmitsi takistustega ligipääsul tervishoiule, eluruumidele ja tööturule, demokraatlikes protsessides osalemisele ning toodete ja teenuste kasutamisele ning võrreldes puueteta inimestega elavad nad sagedamini vaesuses ja tõrjutuses. Peale selle, seistes silmitsi piiratud võimaluste ja toetusega, kipub neil olema väiksem haridustase ja tööhõives osalemise määr ning nad lõpetavad töötamise varem. COVID-19 pandeemiast tulenevad riskid on neid probleeme võimendanud;
14. ligipääsetavus, mida täiendab ehitiste, transpordi, toodete ja teenuste, sealhulgas digiteenuste, ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kättesaadavus ja kvaliteet, on õigusi võimaldav tegur ning eeldus täilikuks ja võrdseks osalemiseks kogukonna elus ning kõigi puuetega inimeste iseseisvaks eluks. Lisaks ÜRO puuetega inimeste konventsiooni nõuetele on ELi õiguses kehtestatud miinimumnõuded, mida tuleb rakendada sidusalt ja tulemuslikult;

⁵ Nõukogu järeldused, mis käsitlevad põhiõiguste harta kohaldamise tugevdamist Euroopa Liidus (6795/21).

15. selleks, et puuetega inimesed saaksid täielikult kasutada oma vaba liikumise ja demokraatlikes protsessides võrdse osalemise õigusi, on vaja poliitikat, mis parandab nende puude tunnistamist, tagab ligipääsu ELis ning edendab nende võrdset osalemist valimistel nii hääletajatena kui ka kandidaatidena, sealhulgas kohalikel, piirkondlikel ja riiklikel valimistel ning Euroopa Parlamendi valimistel. Samuti on selleks vaja kõrvaldada igasugune diskrimineerimine puude alusel seoses kodaniku- ja poliitiliste õigustega, nagu õigus hääletada;
16. poliitika, mis edendab iseseisvat elu ning täielikku kogukonda kaasamist ja selles osalemist, on oluline puuetega inimestele inimväärse elukvaliteedi tagamiseks. Vajadus sellise poliitika järele muutub üha pakilisemaks, eriti vananevas ühiskonnas. Iseseisva elu strateegiad peaksid hõlmama sobivat eluaset ja kvaliteetseid, individuaalsetel vajadustel põhinevaid teenuseid kogukonnas, sealhulgas intellekti- ja/või psühhosotsiaalse puudega inimestele, et võimaldada neil valida sobiv elukorraldus, võttes arvesse, et paljud puuetega inimesed seisavad silmitsi suuremate elamiskuludega. Ühised suunised deinstitutionaliseerimise kohta tuleks teha kättesaadavaks ning neid tuleks vastavalt ajakohastada;
17. selleks, et võimaldada puuetega inimestel saavutada oma täielik potentsiaal, on oluline soodustada ligipääsu kvaliteetsetele ja kestlikele töökohtadele ning piisavatele sotsiaalkaitse süsteemidele, arendada oskusi ja tagada mõistlik eluase. Kutsudes üles tagama kaasavad tööturud, soovitas nõukogu,⁶ et puuetega inimesed peaksid saama oma vajadustele kohandatud toetust üleminekuks üldisele tööturule, tööturule naasmiseks ning võrdväärsete töötajate õiguste kasutamiseks, sealhulgas kaitstud töö puhul.

⁶ Nõukogu järeldused tööturul haavatavas olukorras olevate inimeste tööhõive parandamise kohta (14646/19).

18. digiüleminek pakub puuetega inimestele uusi võimalusi suhtlemise, enesemääramise, enesehoolduse, võrdse osalemise ja tugitehnoloogiate valdkonnas. Uued tehnoloogiad peavad olema ligipääsetavad kõigile puuetega inimestele ja neid tuleb eelistatavalt arendada kooskõlas universaalsisaini põhimõtte ja Euroopa ligipääsetavuse aktiga ning tugiteenuse osutajatel peaksid olema piisavad oskused, mis võimaldavad neil kanda hoolt puuetega inimeste vajaduste eest. COVID-19 pandeemia näitas, kui oluline on ligipääs IKT-vahenditele, mis on vajalikud telekonverentside, kaugtöö, kaugõppe, netipoodluse ning avalikele teenustele ja teabele ligipääsu jaoks, samuti näitas pandeemia ligipääsetavuse rakendamise alase väljaõppega IKT-spetsialistide nappust. Digitaalsete teenuste kavandamisel ja loomisel tuleb arvesse võtta ligipääsetavust, kasutamise lihtsust, töökindlust ja digioskusi, et vältida või leevendada digitaalset lõhet, mis jätab puuetega inimesed maha;
19. igapäevael on võõrandamatu õigus elule ja tuleb võtta kõik vajalikud meetmed selle tagamiseks, et puuetega inimesed saaksid seda õigust kasutada teistega võrdsetel alustel kriiside ajal, nagu COVID-19 pandeemia. Puuetega inimestel on teistega võrdne õigus saada teenuseid, ilma et neid diskrimineeritaks puude alusel. Selline võrdsus kehtib ka vajalike sotsiaal- ja tervishoiuteenuste puhul;

20. võrdse ligipääsu ja mittediskrimineerimise tagamine nõuab meetmeid eri poliitikavaldkondades ja valdkondade vahel, muu hulgas õigusaktide kaudu. Teadusuuringud, spetsialistide koolitamine ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni jõustav poliitika on olulised puuetega inimeste ligipääsu ja nende osalemise parandamiseks ning on õiguskaitselise kättesaadavuse seisukohast võtmetähtsusega. COVID-19 pandeemia on suunanud tähelepanu jõupingutustele, mida on veel vaja teha, et tagada puuetega inimestele ligipääs kõigile tervishoiuteenustele,⁷ muuta haridus ja elukestev õpe kaasavaks ja kõigile ligipääsetavaks juba varasest eest alates ning anda puuetega inimestele võimalus teha tasustatavat tööd. Väga oluline on hõlbustada ligipääsu kultuurielule, vaba aja veetmisele, meelelahutusele ja spordile. Spordil ja kultuuril on ka tunnustatud väärtus sotsiaalse kaasatuse⁸ toetamise vahendina, mis aitab võidelda häbimärgistamise ja stereotüüpide vastu;
21. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamise riiklikul poliitikal on samuti rahvusvaheline mõõde. Eesmärk peaks olema puute aspektiga süstemaatiline ja jätkusuutlik arvestamine välispoliitikas, sealhulgas arengukoostöös ja rahvusvahelises humanitaarabis, et suurendada puuetega inimeste sotsiaalset kaasatust;
22. Euroopa Komisjoni puuetega inimeste õiguste strateegiat aastateks 2021–2030 tuleks toetada ambitsioonikate riiklike strateegiate või algatustega ning vajaduse korral eesmärkide ja sihtidega, võttes arvesse riikide pädevusi ja juba olemasolevat poliitikat, et edendada puuetega inimesi kaasava Euroopa Liidu loomist, mis soodustab, kaitseb ja tagab kõigi inimõiguste ja põhivabaduste täieliku ja võrdse kasutamise puuetega inimeste poolt kooskõlas ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga;
23. liikmesriikide vahel eksisteerivad endiselt märkimisväärsed lüngad ja meetodilised erinevused puuetega inimeste olukorda käsitlevate statistiliste andmete kogumisel. Nendega tuleks tegeleda, et tagada esitatud teabe asjakohasus ja täpsus kvaliteedi, sageduse ja võrreldavuse osas;

⁷ Euroopa kaasamise teemaline tippkohtumine 2020. Deklaratsioon.

⁸ Nõukogu järeldused, milles käsitletakse puuetega inimeste juurdepääsu spordile (ELT C 192, 7.6.2019, lk 18–22).

24. kooskõlas ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni osaliste võetud kohustustega näitab 2020. aasta Euroopa kaasamise teemalisel tippkohtumisel tehtud deklaratsioon allakirjutanute otsusekindlust ehitada üles Euroopa, kus puuetega inimesed saavad osaleda kõigis ühiskonnaelu valdkondades. Selle eesmärgi tõhusaks saavutamiseks on vaja korrapäraselt arvamuste vahetust ELi, selle liikmesriikide ja puuetega inimeste, sealhulgas puuetega laste vahel nende esindusorganisatsioonide kaudu, eelkõige juhul, kui seda toetavad kõigis ELi institutsioonides, asutustes ja delegatsioonides puuete küsimustega tegelemiseks loodavad kontaktpunktid;
25. 2021. aasta aprillis toimus Lissabonis puuetega inimeste organisatsioonide osalusel puuetega inimeste õiguste strateegiat aastateks 2021–2030 käsitlev kõrgetasemeline videokonverents, millel rõhutati Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava ja uue strateegiaga kaasnevat hoogu. Konverentsil keskenduti teemadele nagu ligipääsetavus, iseseisev elu, deinstitutionaliseerimine ning kogukonnapõhised ja inimesekesksed sotsiaalteenused, tööhõive ja kaasav haridus. Liikmesriikide esindajad ja teised osalejad rõhutasid, kui oluline on tagada järjepidevus puudega inimesi käsitleva Euroopa strateegiaga 2010–2020 ning pühendumus puuetega inimeste õiguste strateegiale aastateks 2021–2030, kooskõlas ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga;
26. käesolevad järeldused tuginevad Euroopa Parlamendi, nõukogu, komisjoni ning selle valdkonna asjaomaste sidusrühmade eelnevale tööle ja nende võetud poliitilistele kohustustele, sealhulgas lisas loetletud dokumentidele;

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU JA NÕUKOGUS KOKKU TULNUD LIIKMESRIIKIDE VALITSUSTE ESINDAJAD:

27. PEAVAD TERVITATAVAKS ja Euroopa Komisjoni puuetega inimeste õiguste strateegiat aastateks 2021–2030 ja KINNITAVAD selle, ilma et see mõjutaks nõukogu ja liikmesriikide tulevast seisukohta konkreetsete algatuste kohta, millega strateegiat rakendatakse;

**KUTSUVAD LIIKMESRIIKE ÜLES TEGEMA KOOSKÕLAS OMA RIIKLIKU
PÄDEVUSEGA, RIIKLIKKE OLUSID ARVESSE VÕTTES NING
SOTSIAALPARTNERITE ROLLI JA SÕLTUMATUST AUSTADES JÄRGMIST:**

28. rakendama asjaomast ELi õigust⁹ ja kaaluma poliitikameetmeid kõigis strateegiaga hõlmatud valdkondades, et toetada strateegia rakendamist;
29. jätkama riiklike strateegiate ja poliitikameetmete väljatöötamist ja ajakohastamist ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamiseks, vajaduse korral kooskõlas Euroopa Komisjoni puuetega inimeste õiguste strateegiaga aastateks 2021–2030 riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, võttes arvesse COVID-19 pandeemia mõju puuetega inimeste olukorrale ja elatusvahenditele, pöörates erilist tähelepanu puuetega naiste ja tütarlaste eriomasele olukorrale;
30. võtma puuetega inimeste õiguste strateegiat arvesse ja pöörama nõuetekohaselt tähelepanu naiste ja meeste vahelistele erinevustele selliste vabatahtlike riiklike eesmärkide seadmisel, mis on mõeldud Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas, Euroopa oskuste tegevuskavas ja kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030 seatud peamiste eesmärkide saavutamiseks;
31. liikuma edasi ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni fakultatiivprotokolli ratifitseerimisega, kui see on asjakohane, ja vaatama uuesti läbi ELi ühinemine fakultatiivprotokolliga, võttes arvesse ÜRO poolt praegu teostatavat ulatuslikku lepingutega loodud komiteede toimimise hindamist;
32. tagama toodete, teenuste, meedia, transpordi ja ehitiste ligipääsetavust käsitlevate ELi õigusaktide tõhusa ja sidusa ülevõtmise ja rakendamise ning tugevdama koostööd 2022. aastal käivitatava ELi ressursikeskuse „AccessibleEU“ kaudu, et pakkuda teavet ja häid tavaid ligipääsetavuse kohta kõigis sektorites;

⁹ Strateegias nimetatud jõustunud õigusaktid ja muu ELi õigus, mis on seotud strateegia ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga.

33. edendama inimesekesksete kogukonnapõhiste sotsiaalteenuste arendamist ja iseseisvat elu, võttes arvesse üleminekut institutsiooniliselt elukorralduselt kogukonnapõhisele elukorraldusele. Kasutama täiel määral ära olemasolevaid ELi rahalisi vahendeid, et parandada kogukonnas tugiteenuseid pakkuvate ja ligipääsu tagavate teenuste kvaliteeti, sealhulgas tugiteenuseid osutavate töötajate koolitamise kaudu;
34. edendama poliitilises ja avalikus elus osalemist, sealhulgas valimisõiguse teostamist puuetega inimeste poolt;
35. edendama veelgi ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni riikliku teabekeskuse koordineerimist teiste ministriumidega, sealhulgas luues ministriumides ja avalik-õiguslikes asutustes puuetega inimeste küsimustega tegelevaid kontaktpunkte, ning tegema kooskõlas strateegiaga koostööd asjaomaste Euroopa Komisjoni talitustega;
36. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamisel ja strateegiaga kooskõlas oleva poliitika väljatöötamisel tõhustama puuetega inimestega konsulteerimist ning nende aktiivset kaasamist õigusaktide ja poliitika väljatöötamisse ja rakendamisse, sealhulgas nende esindusorganisatsioonide kaudu, nagu on sätestatud ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis. Puuetega inimeste ja nende organisatsioonide osalemist ning omavalitsuste, ettevõtete ja tööstusharude osalemist tuleks julgustada kogu protsessi vältel ja kõigil otsustustasanditel;
37. kasutama parimal viisil asjakohaseid ELi rahastamisvahendeid ja rahastamisprogramme, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahasut, ühtekuuluvuspoliitika fonde, eelkõige ESF+ ja programmi „Euroopa horisont“, et edendada ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni ja komisjoni puuetega inimeste õiguste strateegia aastateks 2021–2030 rakendamist, sealhulgas ligipääsetavuse, kogukonnapõhiste sotsiaalteenuste, iseseisva elu ja puuetega inimeste sotsiaal-majandusliku kaasamise valdkonnas;

KUTSUVAD LIIKMESRIIKE JA KOMISJONI ÜLES, KOOSKÕLAS NENDE VASTAVATE PÄDEVUSTEGA NING VÕTTES ARVESSE RIIKLIKKE OLUSID NING AUSTADES SOTSIAALPARTNERITE ROLLI JA SÕLTUMATUST NING SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTET:

38. tegema koostööd ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni täieliku rakendamise nimel ning tegema algatusi ELi ja riiklike õigusaktide kohandamiseks, kui see on vajalik, ning ajakohastama ELi deklaratsiooni, nagu on soovitanud puuetega inimeste õiguste komitee;
39. edendada struktureeritud koostööd liikmesriikide, komisjoni ja puuetega inimeste esindusorganisatsioonide vahel, püüdes samas saavutada naiste ja meeste tasakaalustatumat osalust, sealhulgas kaasates uude puuetega inimeste platvormi ÜRO riiklikud teabekeskused ning tehes koostööd piirkondliku ja kohaliku tasandi esindajatega;
40. tagama puuete aspekti süstemaatilise süvalaiendamise kooskõlas ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga, sealhulgas asjakohaste ELi õigusaktide, ELi programmide ja ELi rahastamise ning vajaduse korral riiklike õigusaktide ja poliitika järelevalve ja hindamise kaudu;
41. tegema koordineerimistööd eesmärgiga teha kindlaks valdkonnad ja võimalused meetmete võtmiseks, et suurendada teadlikkust puuetega inimeste õigustest ning võidelda häbimärgistamise, diskrimineerimise, vägivalda ja mitmekordselt ebasoodsa olukorraga, millega puuetega inimesed silmitsi seisavad, pöörates erilist tähelepanu haavatavamatele rühmadele, soolisele perspektiivile ja valdkonnaülesele mõõtmele;
42. tugevdama puuetega inimeste õiguste alast koostööd ELi rahastamisprogrammide ja rahastamise, arengukoostöö, humanitaarabi ja laienemise kontekstis, sealhulgas eesmärgiga tagada, et taotlemismenetlused on ligipääsetavad. Suurendama ELi kohalolekut mitmepoolsetel foorumitel, sealhulgas ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga ja selle komiteega seotud foorumitel;

43. tõhustama võimaluse korral koostööd soo, vanuse ja puude lõikes eristatud andmete korrapärasel kogumisel, mida koordineerib Eurostat, aidates ka sel viisil kaasa paremale seirele, sealhulgas Euroopa poolaasta raames. Eurostatil palutakse koostada üksikasjalik ettepanek ja arutada seda liikmesriikidega;
44. laiendama vajaduse ja teostatavuse korral andmete kogumist puuetega inimeste, sealhulgas hoolekandeesutustes elavate inimeste olukorra kohta sellistes valdkondades nagu ligipääsetavus, tervis ja tervishoid, tööhõive, koolitus, oskused, haridus, sotsiaalkaitse, vaesus ja sotsiaalne kaasatus, elutingimused ja uute tehnoloogiate kasutamine;
45. tagama koostoime uue strateegia, riiklike strateegiate, kavade või poliitikate ning ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 ja Euroopa Nõukogu puuetega inimeste õiguste strateegiaga aastateks 2017–2023 vahel;
46. toetama vastastikkust õppimist riiklike puuetega inimesi käsitlevate strateegiate ning riiklike, piirkondlike ja kohalike puuetega inimesi käsitlevate poliitikameetmete ja tavade puhul erinevates valdkondades;
47. konsulteerima aktiivselt ja korrapäraselt ning püüdlema koostöö poole kodanikuühiskonna organisatsioonidega, kes esindavad puuetega inimesi või töötavad nendega;
48. toetama vajaduse korral võrdõiguslikkust edendavate asutuste ja sõltumatute mehhanismide rolli puuetega inimeste õiguste edendamisel, kaitsmisel ja jälgimisel;

KUTSUVAD KOMISJONI ÜLES

49. tagama puuetega inimeste õiguste strateegia aastateks 2021–2030 ja ELi rohe- ja digipöörde poliitikaalgatuste vastavusseviimise;
50. tagama koostoime strateegia ning Euroopa terviseleidu loomise poliitika ja vahendite vahel, samuti hariduse ja oskuste arendamise, noorte, laste, vananemise ja võrdõiguslikkuse poliitika ja vahendite vahel;

51. edendama puuete aspekti süvalaiendamist ja koordineerivaid meetmeid kogu komisjonis, et rakendada ja jälgida selle puuetega inimeste õiguste strateegiat aastateks 2021–2030, tehes tihedat koostööd puuetega inimestega ja neid esindavate organisatsioonidega;
52. rakendada mitmekesisuse ja kaasamisega seotud personalistrateegiaid koos hoonetele, mitmesugustele ürituste toimumise kohtadele, teabevahetusele ja väljaannetele ligipääsetavuse poliitikaga, mis on seega eeskujuks poliitika kujundamisele riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, ning jagama oma häid tavasid teiste Euroopa institutsioonidega;
53. jälgima võimaldavate tingimuste rakendamist liikmesriikide ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamise ja ligipääsetavuse raamistike kontekstis ning jälgima seda, kuidas liikmesriigid kasutavad ELi rahastamisprogramme ja rahalisi vahendeid puuetega inimeste majanduslikuks ja sotsiaalseks kaasamiseks, kasutades OECD arenguabi komitee puuetega inimeste näitajat ELi abi sihipäraseks jälgimiseks.
54. edendama vastastikust õppimist ja heade tavade vahetamist liikmesriikide vahel koostöös puuetega inimeste organisatsioonidega, et parandada teadmusbasi ligipääsetavuse ja muude valdkondade kohta, nagu kogukonnapõhised sotsiaalteenused, iseseisev elu, deinstitutionaliseerimine ning meetmed puuetega inimeste tööhõive ja ettevõtluse suurendamiseks, sealhulgas tööhõiveteenustega seotud meetmed;

KUTSUVAD TÖÖHÕIVEKOMITEED JA SOTSIAALKAITSEKOMITEED ÜLES:

55. vaatama läbi ELi sotsiaalvaldkonna tulemustabeli, võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava, eesmärgiga paremini jälgida muu hulgas puuetega inimeste olukorda, sealhulgas Euroopa poolaasta protsessis;
 56. jätkama vastastikust õppimist sotsiaal- ja tööhõivepoliitika valdkondades, viies neis ellu puuetega inimeste õigusi.
-

Viited

1. ELi institutsioonidevahelised dokumendid

Euroopa sotsiaalõiguste sammas: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_et.pdf

Euroopa kaasamise teemaline tippkohtumine 2020: ELi liikmesriikide esindajate deklaratsioon puuetega inimeste huvide kohta.

2. ELi õigusaktid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT C 151, 7.6.2019, lk 70–115).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17–75).

3. Nõukogu

Nõukogu järeldused, mis käsitlevad põhiõiguste harta kohaldamise tugevdamist Euroopa Liidus (6795/21).

Nõukogu järeldused tööturul haavatavas olukorras olevate inimeste tööhõive parandamise kohta (14646/19).

Nõukogu järeldused, milles käsitletakse puuetega inimeste juurdepääsu spordile (ELT C 192, 7.6.2019, lk 18–22).

Nõukogu järeldused heaolumajanduse kohta (13432/19).

Nõukogu järeldused „Puudega inimesi käsitleva Euroopa strateegia 2010–2020 rakendamise toetamine“ (11843/11).

4. Euroopa Komisjon

Komisjoni teatis KOM(2010) 636 lõplik: Euroopa puuetega inimeste strateegia 2010–2020.

Komisjoni talituste töödokument SWD (2020) 291 final: Euroopa puuetega inimeste strateegia 2010–2020 hindamine.

Komisjoni teatis COM(2021) 101 final: Võrdõiguslikkuse liit: Puuetega inimeste õiguste strateegia aastateks 2021–2030.

Andmed: Sissetulekuid ja elamistingimusi käsitlev ELi statistika (EU SILC) ning ELi tööjõu-uuring (EU LFS). S. Grammenos/M. Priestley, 2020: *Europe 2020 data and people with disabilities*. Eurobaromeetri eriuuring 493 „Discrimination in the EU“ (Diskrimineerimine ELis), mai 2019.

Teatis „Tugev sotsiaalne Euroopa õiglaste üleminekute jaoks“ (COM(2020) 14 final).

Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava (6649/21 + ADD 1 + ADD 2)

5. Euroopa Parlament

Euroopa Parlamendi 18. juuni 2020. aasta resolutsioon Euroopa 2020. aasta järgse puuetega inimeste strateegia kohta (2019/2975(RSP))

6. Ühinenud Rahvaste Organisatsioon

ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioon.

ÜRO ressursid puuetega inimeste ja COVID-19 kohta.

ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030